

Groningen, 31 mei 2012

Bespreeknotitie asiel- en vluchtelingenbeleid

Middels een persbericht luidde het college op 21 maart jl. de noodklok over het toenemend aantal dakloze asielzoekers, waarvoor gemeenten noodopvang moeten regelen. In het bericht werd vermeld dat sommige, soms uitgeprocedeerde, asielzoekers medische bijstand nodig hebben vanwege ernstige psychische en medische problemen. Samen met de overige Groningse LOGO-gemeenten (Landelijk Overleg Gemeentebesturen Opvang-en terugkeerbeleid) bespreekt ons college binnenkort de Groningse situatie.

Voor de GroenLinks-fractie is van belang dat iedereen die in Groningen verblijft een dak boven zijn of haar hoofd heeft. Ook vinden we het van belang dat ons college zich voor alle vreemdelingen blijft inspannen; ook zij die wel onderdak hebben. Het is van belang om zo snel mogelijk perspectief te kunnen bieden. Of dat nu in Groningen is of het land van herkomst.

We zijn blij met de inspanningen van het college, maar maakten ons de afgelopen periode in toenemende mate zorgen over landelijke ontwikkelingen. Door de val van het kabinet is het op onderdelen onzeker hoe het landelijk beleid er uit gaat zien. Toch wil GroenLinks graag met de raadsfracties en het college in gesprek over een aantal die deze problematiek betreffen. Dat gesprek moet vooral gericht zijn op het creëren van een zo leefbaar mogelijke situatie voor alle groepen vreemdelingen binnen onze stadsgrenzen. Uiteraard zo nu en dan met de beperkingen die gepaard gaan met onze rol als lokale overheid. Wat kunnen en moeten we doen om perspectief te bieden?

Verskillende doelgroepen

Mensen die geen verblijfsvergunning hebben, zijn niet te vatten onder één noemer. Zij hebben vaak alleen een andere ingewikkelde juridische achtergrond. Bijvoorbeeld 1F-ers, B9-ers, ex-AMV's of mensen die net niet onder het generaal pardon vielen.

Na het generaal pardon leek het alsof de grootste problemen voorbij waren. Echter, in 2011 constateren we dat bijna vijfduizend vreemdelingen met onbekende bestemming zijn vertrokken (uit een voorziening zoals een AZC). Wanneer de regering zou zorgen voor een generaal pardon en een sluitende asielketen zouden gemeenten de noodopvang staken, was de gedachte. Maar al snel bleek dat stoppen met noodopvang moeilijk was, o.a. vanwege de volgende redenen:

- het feit dat mensen in vervolgprocedures wel rechtmatig in Nederland verblijven, maar geen recht hebben op opvang van rijkswege
- de zorgplicht van gemeenten voor kwetsbare groepen
- de afwezigheid van een sluitende asielketen

Het is niet gelukt om iedereen die buiten de pardonregeling viel te laten vertrekken, onder meer door medische problematiek of door 'onuitzetbaarheid' (om allerlei redenen). Het ging in heel

Nederland om ongeveer zesduizend ‘afvallers’, waarvan een groot deel nog in Nederland verblijft. Naast de groepen die buiten het pardon vielen, zijn er nog anderen die soms op straat terecht komen of een beroep doen op noodopvang.

1-Fers

Mensen die Nederland binnenkomen en verdacht worden van betrokkenheid bij een ernstig misdrijf, krijgen geen asielstatus. Het enige bewijsmateriaal dat de IND in deze zaken vaak gebruikt is een algemeen ambtsbericht van het ministerie van Buitenlandse Zaken over de situatie in het land van herkomst. Omdat Nederland geen vrijplaats wil worden voor vermeende oorlogsmisdadigers, krijgen deze mensen geen verblijfsvergunning. Maar vervolgens gebeurt er niets. Geen onderzoek en geen vervolging, omdat een dergelijk algemeen ambtsbericht te weinig bewijs is om een individu strafrechtelijk te kunnen veroordelen. Het gevolg is dat deze mensen en hun gezinnen tussen wal en schip raken. Ze krijgen geen verblijfsvergunning en kunnen vaak ook niet worden uitgezet, omdat er kans bestaat op een oneerlijk proces of wraakacties. Gevolg is dat mensen jarenlang in onzekerheid en ‘illegaal’ in Nederland verblijven, terwijl hun gezinnen vaak wel een verblijfsvergunning bemachtigen.

Regelmatig is de situatie van 1F-ers in de media besproken. Recentelijk nog in casussen uit de gemeenten Giessenlanden en Leek. In Nederland gaat het om ruim 160 mensen die de 1F-status bezitten. Ook in Groningen wonen 1F-ers.

- Hoe kijken de fracties en het college aan tegen de situatie van deze mensen en hun gezinnen?
- Mocht een dergelijke situatie zich in onze gemeente voordoen; wat moeten we dan doen?

B9

Nederland heeft de aanpak van mensenhandel hoog op de prioriteitenlijst staan. Onderkend wordt dat het een ernstig misdrijf is en dat het een grove inbreuk maakt op de fundamentele rechten van een persoon. Er lijkt echter een stroming te ontstaan die de bescherming van slachtoffers op een lager pitje zet. Zo heeft Leers maatregelen aangekondigd om misbruik dat niet kan worden aangetoond aan te pakken. De doorlooptijden voor aanvragen van een verblijfsvergunning zullen worden ingekort en tevens zal worden begonnen met een pilot ‘kansloze aanvragen’. Positief is dat de minister heeft laten weten de drempel tot, noch de duur van de bedenktijd, te zullen verhogen. De ChristenUnie heeft in de Tweede Kamer deze verscherping geagendeerd (stond eerst voor 23 mei geagendeerd, maar is vanwege de val van het kabinet tot nader orde uitgesteld), omdat zij zich hierover zorgen maken.

Slachtoffers van mensenhandel verdienen bescherming en deskundige zorg- en hulpverlening. Vorig jaar hebben wij hierover schriftelijke vragen gesteld, onder meer om te onderzoeken in hoeverre organisaties in het Noorden op dit thema samenwerken. En in hoeverre er politiek en bestuurlijk tot samenwerking kan worden gekomen om de zorg- en hulpverlening zo goed mogelijk te laten verlopen. Het college gaf aan dat zij dit wilde onderzoeken.

- In hoeverre wordt er in het noorden inmiddels samengewerkt om de zorg- en hulpverlening aan slachtoffers mensenhandel te verbeteren?
- Beschikken we over genoeg opvangplekken om slachtoffers op te vangen?
- Hoe verloopt de begeleiding aan slachtoffers van mensenhandel op het moment dat hun B9-status wordt beëindigd? Wat gebeurt er met hen?
- Hoe kijken de fracties en het college aan tegen de plannen van minister Leers?
- Wat is er volgens andere fracties nodig ten aanzien van deze doelgroep?

Problemen nationalisatie pardonners

Per 15 juni 2007 kregen ongeveer 28000 mensen een status in het kader van het generaal pardon (officieel: de Regeling Afwikkeling Nalatenschap Oude Vreemdelingenwet). De status die zij kregen was een reguliere en geen asielstatus; dit ondanks het feit je ooit een asielaanvraag moest hebben ingediend om voor een pardonvergunning in aanmerking te komen. En het soort status is relevant, omdat asielzoekers met een asielstatus in het kader van hun naturalisatie namelijk géén paspoort en gelegaliseerde geboorteakte hoeven te overleggen. In december 2011 kondigde de minister van Binnenlandse Zaken, Donner op dat moment, aan de naturalisatie van pardonners te blokkeren, wanneer zij geen gelegaliseerde geboorteakte kunnen overleggen. Wel kan worden afgeweken wanneer er sprake is van bewijsnood, maar volgens de minister is daarvoor slechts reden toe in een uitzonderlijk geval. Kamerlid Spekman (PvdA) heeft hierover vragen gesteld en uit de antwoorden blijkt dat zij het geen onredelijke voorwaarde vindt dat pardonneren contact op moeten nemen met de autoriteiten van het land waaruit ze ooit zijn gevlucht, om documenten te verkrijgen. Deze procedures gaan gepaard met onnodig hoge kosten en belasting van het ambtelijk en juridisch apparaat. In maart werd in de Kamer gedebatteerd over deze problematiek, onder meer over de vraag welke gevolgen dit beleid heeft voor de kinderen van deze vreemdelingen en hoe deze uitsluiting zich verhoudt tot de wens van de regering dat iedereen inburgerd en volledig mee gaat doen aan de samenleving. Enkele moties van de oppositie hebben het niet gehaald in het debat, waardoor het grotendeels zal afhangen van de Kamer na de verkiezingen of er eindelijk echt zal worden afgerekend met de erfenis uit het verleden. Het is hopen dat zij voor 15 juni 2013 met een oplossing komt; de datum dat de geldigheid van de reguliere vergunning van veel pardonneren afloopt.

- Wat zijn de mogelijkheden van het college om naturalisatie voor deze groep pardonners mogelijk te maken?
- Wat vinden andere fracties van deze problematiek? Moet er een signaal worden afgegeven – mogelijk in samenwerking met alle LOGO-gemeenten - om deze problematiek landelijk aan te kaarten?

Vreemdelingenpolitie

In het verleden bestonden er afspraken tussen burgemeester Wallage en de IND / Vreemdelingendienst over het beëindigen van voorzieningen van (uitgeprocedeerde) asielzoekers. De burgemeester werkte alleen mee aan een ‘ontruiming’ wanneer vast stond dat de asielzoekers daardoor niet op straat belanden. Volgens GroenLinks moeten deze afspraken worden gehandhaafd.

- Wat vinden de overige fracties hiervan?
- Worden deze afspraken nog steeds gehanteerd?
- Wat vindt het college van de opvatting van minister Leers dat hij het gezag heeft over de Vreemdelingenpolitie en niet de burgemeester?
- Is de nieuwe politiewet nog van invloed op de mogelijkheden en onmogelijkheden die een burgemeester in dit soort situaties heeft?

Illegalenquotum

In maart en april dit jaar was er veel ophef over het ‘illegalenquotum’. De afspraak was dat er per jaar 4800 illegalen zouden moeten worden opgepakt. Tot nu toe werd door de politie alleen ingezet op criminele illegalen, maar om het aantal van 4800 daadwerkelijk te halen zouden ook anderen moeten worden opgepakt. Veel burgemeesters hadden kritiek hadden op deze plannen en ook bij de politie waren protesten te horen. Argumenten waren het gebrek aan mankracht, de

positie van juist de meest kwetsbaren en het feit dat het tot draaideursituaties leidt: mensen worden opgepakt, kunnen niet worden uitgezet, zitten een tijdje vast en komen opnieuw op straat terecht.

- Wat is de stand van zaken rond het illegalenquotum?
- Is het al van tafel en zo niet: wat gaat onze burgemeester concreet doen met de kritiek die ook hij had op het illegalenquotum?

Ex-ama's

Samen met de ChristenUnie hebben we vorig jaar aandacht gevraagd voor het project Perspectief, wat ex-ama's juridische en maatschappelijke begeleiding, leefgeld en een ontmoetingsplek biedt.

- We vragen ons af of er al duidelijkheid is over het vervolg van dit project?
- Wat betekent een eventuele afronding van het project voor de mensen die door Perspectief worden begeleid?

De wethouder noemde dat wordt onderzocht of de begeleiding die Perspectief biedt door reguliere instellingen kan worden aangeboden. GroenLinks is van mening dat mensen zo snel mogelijk duidelijkheid zouden moeten krijgen over de mogelijkheid om in Nederland te kunnen blijven of terug te moeten keren. Daarvoor is specifieke juridische kennis een vereiste. Wat vinden de overige fracties hiervan?

- In hoeverre kunnen reguliere instellingen dat opvangen? En wat kunnen organisaties als Vluchtelingenwerk Noord Nederland en INLIA hierin betekenen?

Noodopvang

De gemeenterekening 2011 meldt dat het aantal asielzoekers wat een beroep doet op noodopvang het afgelopen jaar is gestegen. Ook is er een verschuiving van gezinnen met kinderen naar alleenstaanden. Gezinnen met kinderen kom iets vaker in aanmerking voor opvang door het rijk. Volgens GroenLinks moeten we de komende jaren noodopvang blijven bieden aan deze groepen; SP en Partij van de Arbeid benadrukten dit ook al bij de bespreking van de rekening.

- Wat zijn voor andere fracties criteria voor noodopvang?

Namens de GroenLinks-fractie,

Annie Postma
Kris van der Veen